

Εκκλησιαστικό Δίκαιο III (Μεταπτυχιακό)

Ενότητα 7η: Σχέσεις κράτους – θρησκευμάτων στη Γερμανία

Κυριάκος Κυριαζόπουλος
Τμήμα Νομικής Α.Π.Θ.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σχέσεις κράτους – θρησκευμάτων στη Γερμανία

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

1. Σχέσεις κράτους-θρησκευμάτων στη Γερμανία

Σκοποί ενότητας

- Κατανόηση των σχέσεων μεταξύ κράτους και θρησκευμάτων στη Γερμανία.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σχέσεις κράτους-θρησκευμάτων στη Γερμανία

Ανάλυση και ερμηνεία άρθρου

- Διαβάζουμε για τις σχέσεις κράτους-θρησκευμάτων σύμφωνα με το γερμανικό δίκαιο, από το άρθρο του καθηγητή Gerhard Robbers με τίτλο **“Κράτος και Θρησκεύματα στη Γερμανία”** από τη συλλογή ακαδημαϊκών άρθρων με τίτλο *Κράτη και Θρησκεύματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, επιστημονική απόδοση στην ελληνική: Κυριάκος Κυριαζόπουλος, εκδόσεις Σάκκουλα, 2007.

Νομικές πηγές

- Εξετάζουμε το ζήτημα των νομικών πηγών που αφορούν στις σχέσεις μεταξύ κράτους και θρησκευμάτων στη Γερμανία.

Παρατηρήσεις

- Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία και τα Ομοσπονδιακά κράτη έχουν συνάψει **διμερείς συμφωνίες** με τα θρησκευόμενα προκειμένου να ρυθμίσουν τις μεταξύ τους σχέσεις.
- Ως προς την Καθολική Εκκλησία ισχύει το **Κονκορδάτο μεταξύ Αγίας Έδρας και Γερμανίας (1933)**.
- Επίσης υπάρχουν οι **εκκλησιαστικές συμβάσεις** με την Ευαγγελική Εκκλησία, καθώς και εκείνες που συνάπτονται με τις Καθολικές Επισκοπές.

Βασικές κατηγορίες

- Εξετάζουμε το ζήτημα των βασικών κατηγοριών του συστήματος που αφορά στις σχέσεις μεταξύ κράτους και θρησκευμάτων στη Γερμανία.

Παρατηρήσεις (1/2)

- Η Γερμανία όσον αφορά το σύστημα χωρισμού της υιοθετεί μια ενδιάμεση προσέγγιση, ανάμεσα στο σύστημα της κρατικής εκκλησίας και σε εκείνο του αυστηρού χωρισμού κράτους και θρησκευμάτων → **σύστημα χωρισμού με πολυθρησκευτικότητα του κράτους (με εκτεταμένη παραχώρηση προνομίων σε ορισμένα θρησκευόμενα).**

Παρατηρήσεις (2/2)

- Βασικές αρχές του συστήματος της Γερμανίας:
 - ✓ Αρχή της ουδετερότητας
 - ✓ Αρχή της ανοχής
 - ✓ Αρχής της ισότητας

Αρχή της ουδετερότητας

- Η αρχή αυτή απαιτεί από το κράτος να μην ταυτίζεται με ένα θρήσκευμα → **απαγόρευση κρατικής ή επίσημης εκκλησίας.**
- Επίσης απαγορεύει στο κράτος να ρυθμίζει τις εσωτερικές υποθέσεις των θρησκευμάτων → **δικαίωμα στην αυτονομία των εκκλησιών, θρησκευτικών κοινοτήτων ή κοινοτήτων μη πιστευόντων.**

Αρχή της ανοχής

- Η αρχή αυτή υποχρεώνει το κράτος να είναι αμερόληπτο.
- Το κράτος οφείλει να διατηρεί **θετική ανοχή**, η οποία να αφήνει χώρο για τις θρησκευτικές ανάγκες της κοινωνίας.

Αρχή της ισότητας

- Υιοθετείται μια κλιμακούμενη/σχετική ισότητα.
- Υπάρχει διαφοροποίηση του νομικού καθεστώτος των θρησκευμάτων.

Νομικό καθεστώς κοινοτήτων

- Εξετάζουμε το ζήτημα του νομικού καθεστώτος των θρησκευτικών κοινοτήτων στη Γερμανία.

Παρατηρήσεις (1/4)

- Οι δύο κύριες Εκκλησίες της Γερμανίας (Καθολική και Ευαγγελικοπροτεσταντική) έχουν νομική προσωπικότητα δημοσίου δικαίου και στα 16 ομόσπονδα κράτη της Γερμανίας.
- Άλλες θρησκευτικές κοινότητες μπορεί να έχουν νομική προσωπικότητα δημοσίου δικαίου σε ορισμένα μόνο από τα ομόσπονδα κράτη.

Παρατηρήσεις (2/4)

- Η νομική προσωπικότητα είτε είναι δημοσίου είτε ιδιωτικού δικαίου είναι πάντοτε **sui generis**.
- Αυτό έχει ως συνέπεια για τα θρησκευτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ότι δεν εντάσσονται στον στενό κρατικό δημόσιο χώρο, αλλά στον ευρύτερο δημόσιο/κοινωνικό χώρο.

Παρατηρήσεις (3/4)

- Για να αποκτήσει νομική προσωπικότητα δημοσίου δικαίου η κοινότητα πρέπει να υποβάλει μια **αίτηση στο Υπουργείο Πολιτισμού** του αρμόδιου **ομόσπονδου** κράτους. Απαιτείται γενική νομιμοφροσύνη προς το κράτος.
- Όσες εκκλησίες ή θρησκευτικές κοινότητες δεν έχουν νομική προσωπικότητα δημοσίου δικαίου μπορούν να αποκτήσουν νομική προσωπικότητα **ιδιωτικού** δικαίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του γερμανικού Αστικού Κώδικα.

Παρατηρήσεις (4/4)

- Η θρησκευτική ελευθερία επιτρέπει στα θρησκευόμενα να ρυθμίζουν την οργάνωση και τη διοίκησή τους σύμφωνα με τις θρησκευτικές τους πεποιθήσεις, καθώς και να αναφέρονται ρητά στην **εξάρτησή** τους από άλλους θρησκευτικούς οργανισμούς.

Θρησκευτική κοινότητα και αυτοκαθορισμός

- Εξετάζουμε την έννοια της θρησκευτικής κοινότητας και το δικαίωμα στον αυτοκαθορισμό των εκκλησιών και θρησκευτικών κοινοτήτων στη Γερμανία.

Βιβλιογραφία

- Συλλογικό, *Κράτη και Θρησκευάματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, επιστημονική απόδοση στην ελληνική: Κυριάκος Κυριαζόπουλος, εκδόσεις Σάκκουλα, 2007.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Κυριάκος Κυριαζόπουλος «Εκκλησιαστικό Δίκαιο III (Μεταπτυχιακό). Ενότητα 7^η: Σχέσεις κράτους – θρησκευμάτων στη Γερμανία». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
http://opencourses.auth.gr/eclass_courses.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Μαριάνθη-Ελένη
Διαμαντοπούλου
Θεσσαλονίκη, 01-05-2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

